

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. Respondetur objectioni de vitandis excommunicatis ante promulgatione. Id novo & singulari jure receptum. Imò verò Innocentius in explicatione hujus novi juris stat pro priore sententia. De tempore ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

excusatione generetur, in Metropolitanis tui nominam scias pervenire; ut si qui forte sunt fratrum qui de his antea putaverint ambigendum, per ipsum de omnibus que ad te scripta sunt instruantur. Ecclesie Gallicane Episcopi Decreta Romanorum Pontificum in synodis suis edebant, & canonibus inferebant, ut clerum iis servandis obligarent. Elegans est Concilij Agathensis canon nonus: Placuit etiam ut si Diacones, aut Presbyteri conjugati, ad torum uxorum suarum redire voluerint, Papa Innocentij ordinatio, & Siricij Episcopi auctoritas, que est his canonibus inserta, conservetur. Qua in re Africanorum exemplum sequebantur, qui juxta Siricij Papae epistolam decreverunt in Concilio Zellenfi, ne viduae maritus admittatur ad clerum, neve abjectum Clericum alia Ecclesia suscipiat, ne unus Episcopus Episcopum ordinet, excepta Ecclesia Romana. Eodem sensu accipienda sunt haec verba Concilij Africani: Recitatae sunt litterae Papae Innocentij, ut Episcopi ad transmarina pergere facile non debeant. Quod hoc ipsum Episcoporum sententia confirmatur.

IX. Qui contrariam sententiam tuentur, scilicet necessariam non esse legum promulgationem, existimant se juvari posse verbis quibusdam Nicolai I. quae referuntur à Gratiano; in quibus excusationem Constantinopolitanorum repellit, qui dicebant se canonibus Sardicensibus non teneri, quod Graecis canones illi omnino ignoti essent. Sed, ni fallor, pro nobis stabit Nicolaus; si non haecamus nudis verbis, quae à Gratiano adducuntur, sed ejusdem Nicolai epistola ad Photium verba, quae uberius rem istam exequuntur, sincerè explicemus. Disputat Nicolaus adversus Photium, qui è laicorum grege & è palatinis administrationibus ad patriarchalem sedem provectus fuerat, pratermissis Clericis Ecclesiae Constantinopolitanae, qui omnem in dominicis castris atatem exegerant. Protulerat Nicolaus Decreta Celestini & Leonis, qui vetant neophytorum laicorum ordinationes, & juxta tantorum patrum sententiam, Photij recens ordinati communionem repulerat. Respondit Photius has leges Orienti non fuisse datas: Sed dicit: Haec non in lege suscepimus, & praevaricatores, qui significantius Graecè & Latina dicuntur, non sunt, nisi qui prater legem acceptam aliquid pravitatis commiserunt, sicut Apostolus ait: Vbi non est lex, ibi non est praevaricatio. Replicat Nicolaus de lege naturali, cujus praescripto omnes tenentur; quae vetat ullum laedi, & alteri fieri quae quis sibi facta nollit. Hac juris naturalis aequitate niti decreta Pontificum, quae Clericis provectioribus injuriam fieri vetant

per laicorum praecipue ordinationes. Sed quia nimis longè petita videbatur ratio desumpta è lege naturali, canone Sardicensis Concilij constituta Pontificum adversus laicos edita confirmat: Noli, quia decreta ipsorum non susceperis, amplius asserere, cum ipsi nihil, nisi quod naturalis, quod de aeterna, necnon & gratiae lex jussit, instituant, & quidquid in Sardicensi sancti Patres Concilio statuerunt, custodiendum prorsus esse definiuerunt. Ex quo sequitur, Nicolao nullam paruisse viam qua Photium servandis Decretis in Graecia nondum promulgatis obstringeret, nisi quod specialiter illa, de quibus erat quaestio, lege naturali & Concilio niti existimaret. Quare aliud pronuntiandum erit, ex ipsius Nicolai mente, si quae decreta proferantur quae lege naturali vel canonibus jam editis non fulciantur. Sed quia replicabat Photius, ignotos esse Orienti Concilij Sardicensis canones, idèoque se illorum auctoritate non laedi, quid retulit Nicolaus? An fortasse quod nos impugnamus, necessariam non esse canonum per provincias editionem? Minime verò. Quin potius contrariae sententiae principiis acquiescens, non de jure cum Photio disputat, sed de facto; nempe receptos esse apud Graecos Concilij Sardicensis canones. Quod ille liquidissime demonstrat, docetque illo Codice Canonum contineri, quo Graeci uterentur quotidie, imò & altera quadam Collectione quinquaginta titulis distincta: Aut quomodo non sunt penes vos canones Sardicenses, quando inter quinquaginta titulos, quibus Concordia Canonum apud vos texitur, ipsi quoque reperiuntur. De hac Collectione agerur libro III. cap. III. §. VIII.

X. Opponitur nostrae sententiae quod traditur in Decretalibus, de vitandis excommunicatis per omnes provincias, etsi excommunicationis sententia in una tantum diocesi promulgata fuerit. Fateor hac in parte recessum fuisse ab antiquo jure, quod Episcopis consortium excommunicati prohibebat, si admoniti essent per litteras, ut patet ex Concilio Arauscano, & Turonensi secundo, & aliis quamplurimis, imò etiam ex canone primo Concilij Ephesini quem superius laudavi. Quin etiam tempore Ivonis, excommunicatus ab uno Episcopo, à ceteris Episcopis erat excommunicandus, ut omnibus nota esset sententia lata in reum: Sic enim antiquitus est institutum, & nuper in Arvernensi Concilio, omnium Episcoporum qui aderant consensu confirmatum, ut ab uno Episcopo quemlibet pro injuriis ecclesiasticis excommunicatum vicini quoque Episcopi excommunicent. Hic tamen recentior ulus

Terrandus in Brev. T. 6. p. 112. 113. Concil. Zellen. et epistola Papae Innocentij.

Concil. Afric. cap. 61.

C. Gratiani. Dist. 74.

Nicolai I. ep. ad Photium.

Concil. Araus. cap. xi. anno 441. Turon. II. cap. 8. an. 567.

Ivo ep. 74.

receptus quoad excommunicationes & interdictiones, nihil officit nostrae opinioni. Etenim et si sententia reddita in excommunicatione, eunt effectum habeat, ut absentibus vitari debeat, at tamen ut in aliis etiam dicecesibus servetur, in quibus non est promulgata, hoc à recentiori lege ecclesiastica proficiscitur, quae specialiter id statuit. Quare trahenda non est ad consequentiam. Imò verò, si rectè capio verba Innocentij III. qui ad probationem hujus consuetudinis adduci solet, cum de legum editione agit, omnino nostras partes tuetur. Ait enim, cum lex solenniter promulgata fuerit, non esse necesse ut speciali mandato auribus singulorum insinuetur. De singulis hominibus loquitur, non autem de provincius, in quibus solenniter editam fuisse legem supponit.

An verò duorum mensium vel angustioris temporis lapsus à die legis editae expectari debeat, rectè tradidit praeter ceteris Menochius.

e. i. de postulati.
Kzist.

Menochius lib. 2.
de Arbitr. Iud.
caus. Camb. a. c.
187.

CAPUT XVI.

Synopsis.

I. Ius ferenda legis penes Principem solum. Sed aliter non tenet, nisi tacito populi iudicio recepta sit. Inde lex dicta communis Reipublicae sponso, non solum à Demosthene, sed etiam à Papiniano.

II. Summa cura adhibita olim à Principibus in legibus ferendis, ut civium utilitati consulere possent. Quare communis utilitas est legum propositum. Ab earum usu recedi potest, si sint incommoda.

III. Inde fit ut si statim à promulgatione lex officere videatur utilitati publicae, Principes censeantur ea nolle cives obstringi. Quare usus publicus necessarius est, ut recepta esse dicatur. Ex eo non sequi, Principum arbitria populis subici, probatur exemplo tutorum.

IV. Tacitus populi consensus necessarius est in legibus quae de jure privato feruntur. Ius autem publicum à mero Principis arbitrio pendet; etsi ad utilitatem Reipublicae referri debeat. Ideo belli, pacis, & vectigalium rationes ad solum Principem pertinent.

V. Eadem conditio inest legibus ecclesiasticis, ut obligare non censeantur, donec sint usu recepta. Quae est frequentior sententia Theologorum & Iurisperitorum.

VI. Huic conditioni magis obnoxia videtur lex ecclesiastica quam civilis; tum quia data in adificationem; tum quia Episcopis dominatus concessus non est, ut Regibus gentium, apud Mattheum; qui explicatur. Dominatus abdicatur illis verbis à Sacerdotibus, ex Bernardo, Origene, Nazianzeno, Hieronymo, & Chrysostomo.

VII. Discrimen ecclesiasticae & civilis potestatis in hac specie expenditur. Imperium regium, totius Reipublicae salutem curat, aliquando etiam cum pernicie privata. Sacrosanctum nullum premere potest ut ceteros servet. Deinde juris dubij executionem sum-

mo jure urgere possunt Reges; non autem Episcopi. Pœnas lex civilis exigit à reo, ut eum perdat; lex ecclesiastica, ut servet.

VIII. Innocentius & Gelasius requirunt consensum Episcoporum ad executionem decretorum. Galli, quadragesimo abhinc annis, iustitiam legibus & canonibus se obstringi putabant: qui usu recepti essent. Olim omnia decreta communi sententia ferebantur. Ideo saltem tacitus consensus hodie necessarius est, ex Cusano.

IX. Vis constituendi penes solum Ecclesiam, sed executio pendet à consensu eorum quorum interest; in iis nempe quae disciplinam respiciunt. Quae res, cum facti sint, prudentes saepe fallunt. Explicatur Concilium Triburicense, quo non praecipitur Decreta omnino incommoda recipienda esse.

I. **C**ONDENDARUM legum auctoritatem penes Principes esse, nullus hodie dubitat. Olim quidem jura à populo, deinde à Senatu constituebantur, quorum interpretatio responsis prudentum & Praetorum Edictis constiruit, donec rebus ipsis dictantibus per partes evenit, ut necesse esset Reipublicae per unum consuli. Igitur constituto Principi datum est ei jus, ut quod constitueret, ratum esset, adeoque quod Principi placuisset, legis haberet vigorem; quemadmodum docent Pomponius & Ulpianus. Imò verò, ut observavit Iustinianus, in praesenti leges condere, soli Imperatori concessum est. Enimvero etsi vis Imperij sit penes Principem, tamen cum ad salutem omnium, civitatis incolumitatem, vitamque hominum & quietem conditae sint leges, earum executione cives teneri Principibus placuit, ea conditione, si commodas & utiles suis rebus futuras populus ipse judicaverit. Ipsae leges nulla alia ex causa nos tenent, quam quod iudicio populi receptae sunt, inquit Iulianus Iurisperitus. Unde à Papiniano eleganter Lex dicitur esse Communis Reipublicae sponso; quia scilicet Reipublicae cives, quasi collatis tacite suffragiis, ad ejus praescriptum vitam instituerent spondent. Quod à Iuliano primum, & à Papiniano, qui Praefecturam praetorij sub Caracalla gessit, usurpatum non esset, nec in Digestorum corpus à Iustiniano conjectum, si tacito illo populi iudicio Principis auctoritas in aliquo infringeretur. Hauserat quidem à Demosthene Papinianus legem esse veluti communem Reipublicae sponsonem, seu mavis τῆς πόλεως κοινῆς συμβολή, ut se habent verba Oratoris à Marciano Iurisperito relata. Sed quod apud Demosthenem ad Rempublicam Atheniensium accommodatum erat, in qua penes populum legum ferendarum jus fuit, hoc ad Romani Imperij majestatem retulit Papinianus; cujus dignitatem laesam non esse

L. i. ff. de offi. m. i. ff. de imp. jur.

L. i. ff. de cons. lib. princ.

L. vi. C. de leg. lib.

Cicero n. de leg. lib.

L. de quibus i. ff. de legibus.

L. i. ff. de cons. Demosth. cum. i. ad verba Aristot. lib.